РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ - РУСЕ

ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ"
ОТДЕЛ „ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО"

Регионално проучване „Безопасност на движението" сред учениците от 4 – 11 клас

Наименование на проучването: Регионално проучване „Безопасност на движението"
Период на провеждане на терен: месец юни 2025 г.
Обект на проучването: ученици от 4 - 11 клас.
Обем на реализираната извадка: 527 ученика (287 момчета, 246 момичета).
Възложил: РЗИ- Русе.
Изпълнител: О ПБПЗ, Д ОЗ, РЗИ-Русе.
Публикуване на резултатите: медии, ел. страница на РЗИ-Русе;
Основни резултати: приложени

Настоящото проучване се извършва в изпълнение на дейностите по Областна стратегия за подобряване на безопасността на движение по пътищата в Област Русе 2021– 2030 г. и има за цел да се изгради адекватна оценка за знанията на децата във възрастта 10 – 17 години, относно правилата за движение по улиците и спазването им от тях самите. Обръща се голямо внимание на управлението на ел. тротинетки, заради зачестяващите ПТП и безотговорното им използване. Данните от проучването ще са ориентир за предприемане на съответните мерки за подобряване на образованието сред подрастващите и повишаване нивото на техните познания относно проблема.

I. ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

Получаване на информация за нивото на знания за безопасното придвижване по пътищата.

II. ЗАДАЧИ НА ПРОУЧВАНЕТО

1. Определяне извадката.
2. Провеждане на анкетирането.
3. Оформяне на количествени резултати.
4. Изготвяне на качествени резултати.
5. Изготвяне на препоръки.

III. ОБЕКТ НА ДИАГНОСТИКАТА

Обект на диагностиката са 527 ученици от 4 – 11 клас от пет училища в област Русе.

ОУ „Ангел Кънчев" гр. Русе, ОУ „Отец Паисий", гр. Русе, СУ „Христо Ботев", СУ с преподаване на немски език „Фридрих Шилер" и СУ „Панайот Волов", гр. Бяла.

IV. ХОД НА ДИАГНОСТИКАТА

През месец май 2025 г . бяха раздадени анонимни анкетни карти на 527 ученици /287 момчета и 246 момичета/ от 4 до 11 клас от 5 училища в област Русе. Участниците в диагностиката попълниха анкетните карти, след което те бяха събрани, обобщени и анализирани.

Анализ на проучването:

I. Обхват и психологическа характеристика на анкетираните.

Изследването обхвана деца на възраст между 10 - 17 г., от които 287 момчета и 246 момичета.

II. Резултати от анкетата:

С цел да се определи нивото на знания за безопасното движение по пътищата се проведе анкетно проучване сред ученици от 4 – 11 клас. Анкетирани са 527, от които 287 момчета и 246 момичета, като учениците отговаряха на 10 въпроса, свързани с познанията им и за управлението на ел. тротинетки.

<u>Резултати на анкетата:</u>

Разпределение по пол

Мъже –287 души, жени – 246 души

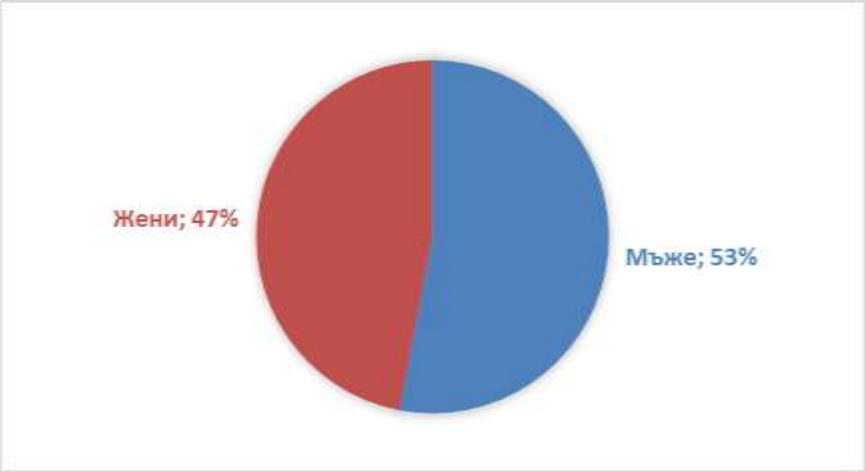

Разпределение по възраст

10 години- 4%, 11 години - 17%, 12 години- 11%, 13 години - 16%, 14 години - 28%, 15 години - 14%, 16 годишни - 8%, 17 години- 2%.

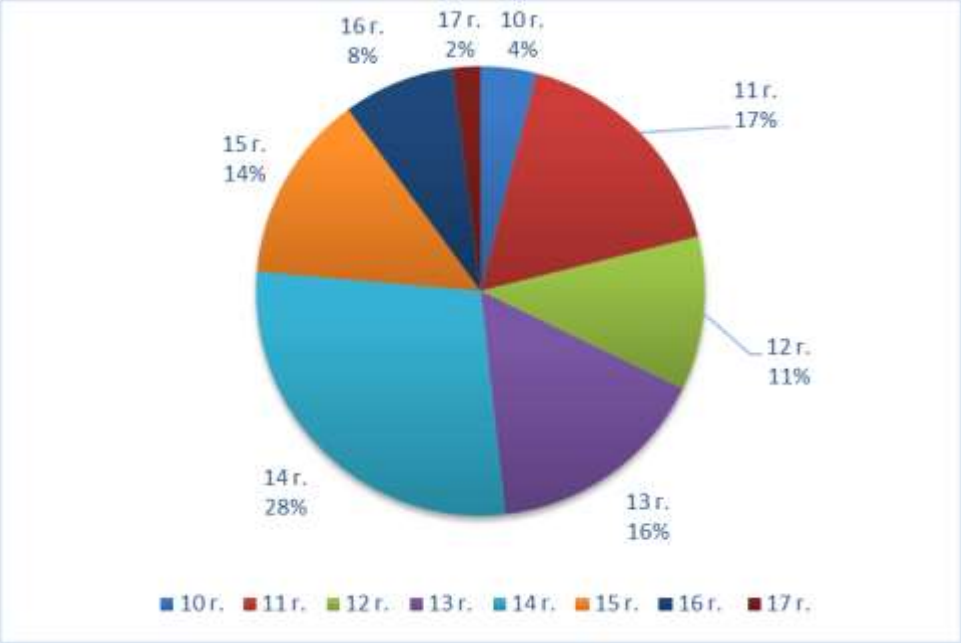

1. Как най- често предпочитате да се придвижвате?
Повече от половината анкетирани ученици заявяват, че предпочитат да ходят пеша – 53%.
18% избират градски транспорт за да се придвижват. Тротинетките се предпочитат от 13% от анкетираните, а велосипедите избират 16%.

2. Използвате ли индивидуално електрическо превозно средство (ИЕПС), като електрическата тротинетка например?
Само 9% от анкетираните използват ел. тротинетка ежедневно. 26% посочват отговора: понякога, само за забавление. Не се използва от 65% от попълнилите анкетата.

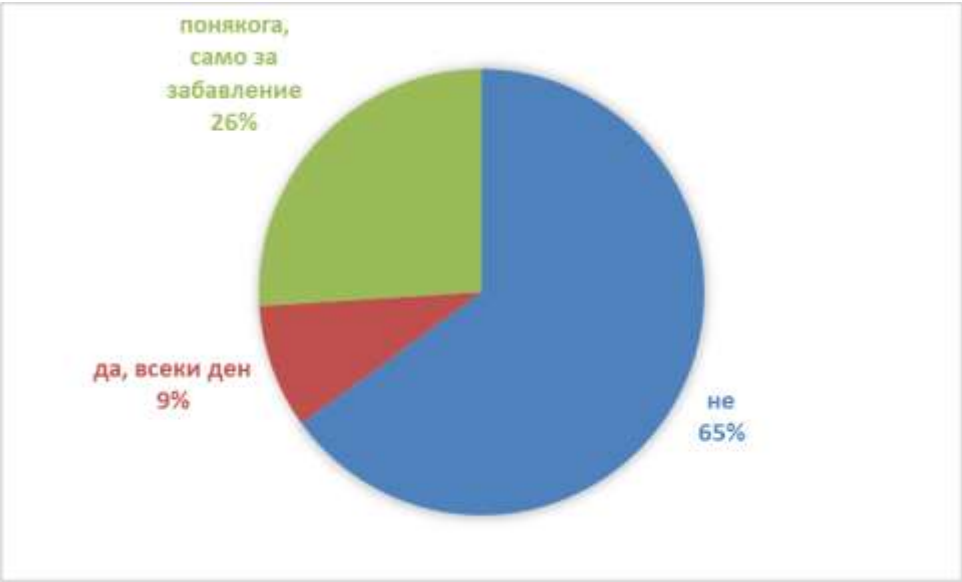

3. Къде според Вас трябва да се движим ако караме велосипед или тротинетка?

На този въпрос верният отговор посочват 75% от участниците. 17% избират отговора „до лявата граница на платното“, а 8% процента смятат, че трябва да се движат в зоните за пешеходци и по тротоарите.

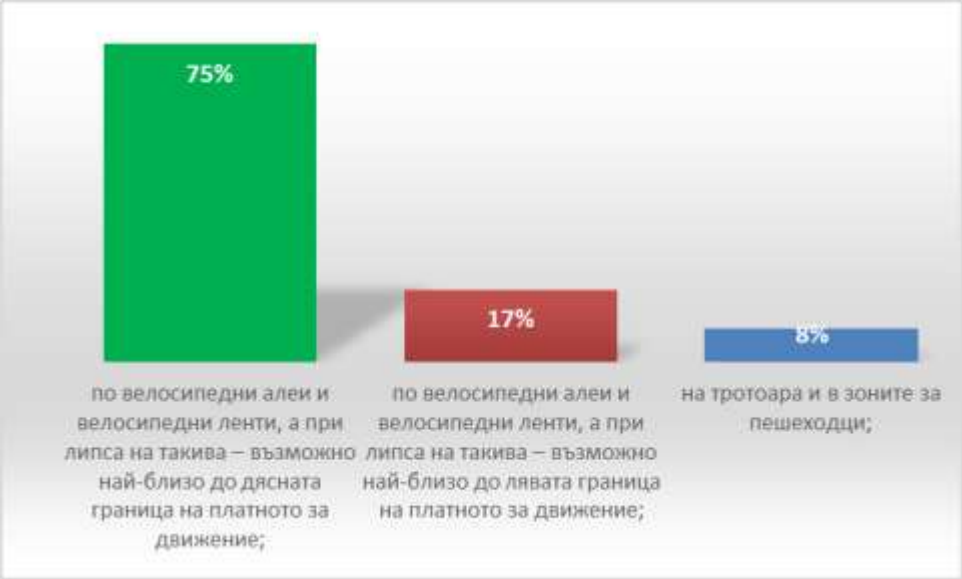

4. Според Вас задължително ли е използването на каска при каране на електрическа тротинетка?

Задължение е ползването на каска, ако лицето е на възраст до 18 години. От септември 2025 г. има настъпили промени в закона и вече каската е задължителна за всички водачи на ИЕПС.

Отговорите се разпределят о следния начин:

-Задължително е: 48%

-Не е задължително: 27%

-Задължително е за лица под 18 г.: 25%

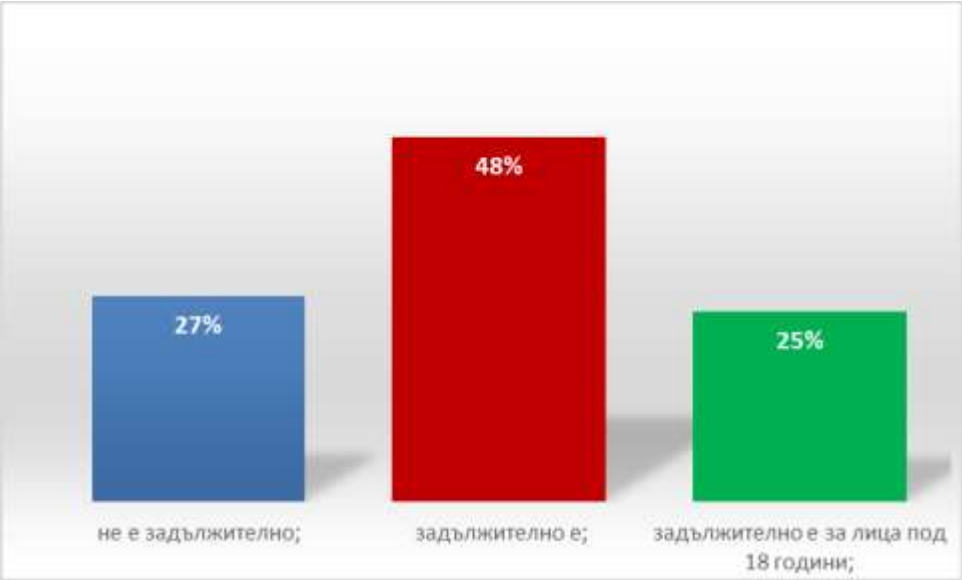

5. Забранено ли е според Вас да се движим в зони, обозначени с пътен знак В9 – „Забранено е влизането на велосипеди”, докато караме електрическа тротинетка?

79% са посочили правилният отговор, че този знак се отнася и за ел. тротинетките, а 18% от анкетираните ученици не знаят, че това е забранено. Непосочилите отговор са 3%.

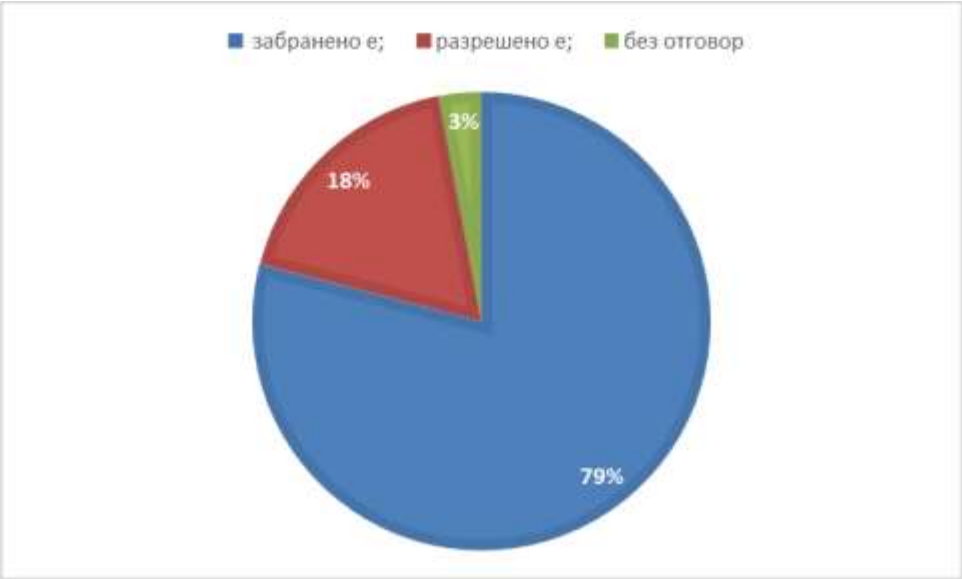

6. С каква максимална скорост е позволено да се движим карайки електрическа тротинетка?

На водачите на ел. тротинетки е забранено да развиват скорост, по-висока от 25 km/h и 71% от анкетираните са избрали този отговор. 16% ученици смятат за разрешена по- висока скорост- 35 km/h. А за 13% от тях дори до 45 km/h е разрешено.

7. Според Вас безопасно ли е да се придвижват едновременно повече от един човек с електрическа тротинетка?

Отговорите се разпределят по следния начин:
19%- да, няма никакъв проблем;
22%- не, защото така е по- трудно за балансиране;
59%- не, защото така вероятността от падане или сблъсък е много по- голяма;

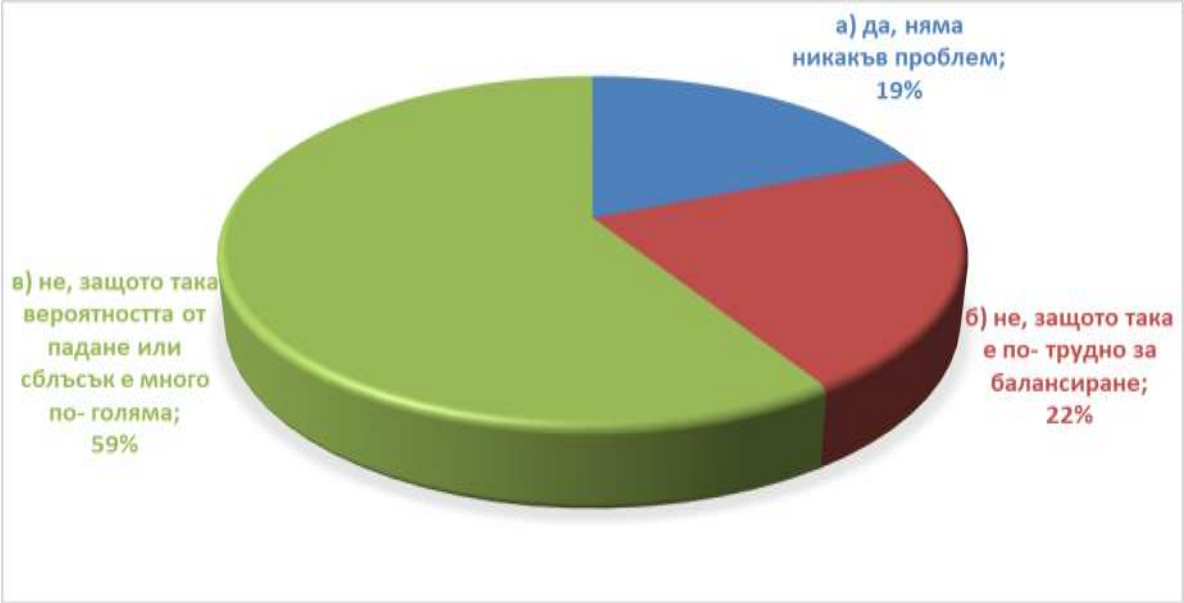

8. Нарушение ли е да караме електрическа тротинетка по тротоара?

На водача на ИЕПС е забранено да управлява превозното средство по площите, предназначени само за пешеходци. 74% знаят това, и че е разрешено само в случаите, когато на тротоара има изградена велосипедна алея или пространството е определено за споделено пътуване. 26% обаче смятат, че мястото е подходящо и не застрашават никой.

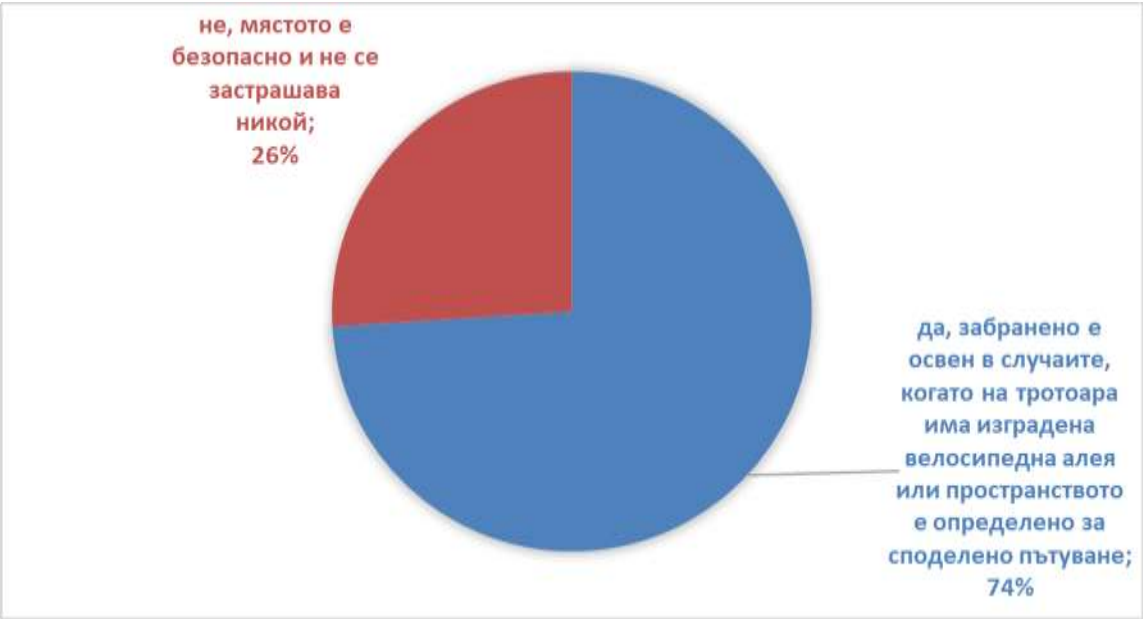

9. Необходимо ли е слизането от велосипеда/ ел. тротинетка, когато предстои пресичане през пешеходна пътека или на пешеходен светофар?

По- голямата част от учениците са убедени, че е задължително да слезеш и да пресечеш, като пешеходец- 72%. 15% отговарят с "Не е задължително", а 12% смятат, че когато има пешеходен светофар това е изключение от правилото.

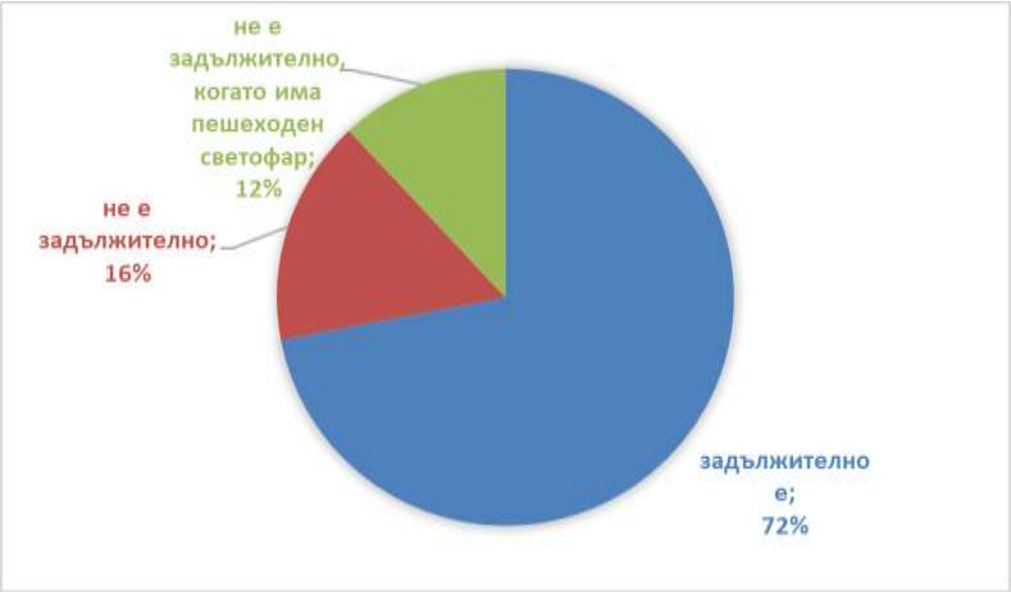

10. Каква трябва да е минималната възраст на водача за да управлява ел. тротинетка/ИЕПС?

Отговорите се разпределят по следния начин:

48%- 14 години;

37%- 16 години;

15%- 12 години;

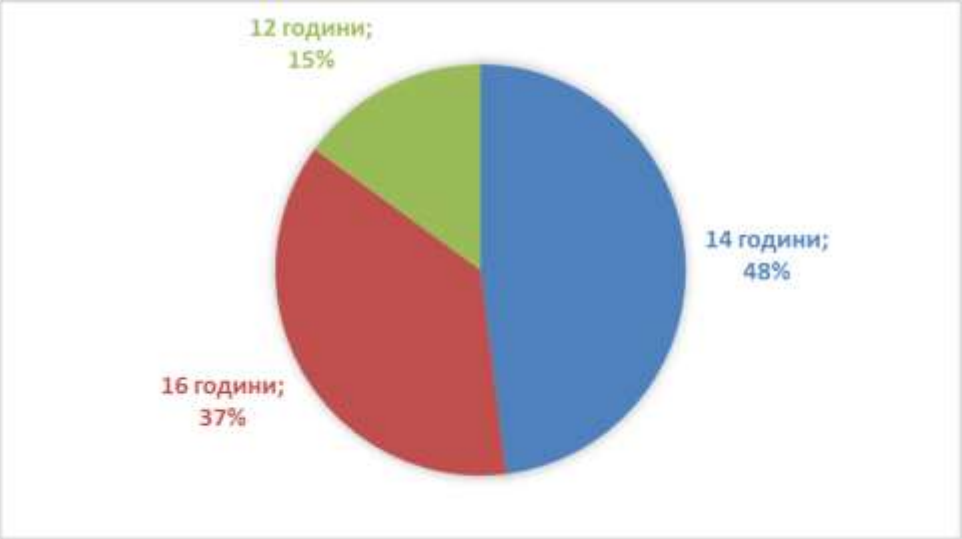

V. ОБСЪЖДАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

За да разберем предпочитаният начин на придвижване при хора на възраст 10 - 17 г. ги попитахме как най- често избират да го пратят и става ясно, че малко повече от половината анкетирани 53% предпочитат да ходят пеша. Това е добре от гледна точна на множеството здравни ползи от ходенето пеша ежедневно. Като например повече изгорени калории дневно, укрепва сърцето, превенция срещу заболявания, зареждане с енергия, добро настроение и много други. 18% от отговорилите избират градски транспорт. Едва 13% посочват тротинетките и 16% с велосипед.

При следващия въпрос, където вече питаме дали използват индивидуално електрическо превозно средство (ИЕПС), като ел. тротинетка се забелязва, че само 9% отговарят, че използват всеки ден. Голяма част от анкетираните 65% не използват такова средство за придвижване.

Следващите въпроси са насочени към това до колко познават правилата за безопасно движение по пътищата с ел. тротинетки и велосипеди, като първия е да изберат позволеното място за каране на велосипед и ел. тротинетка. Тук се вижда ясно с големия процент верни отговори 75% , че знаят правилото за движение по велосипедни алеи и велосипедни ленти, а при липса на такива- възможно най- близо до дясната граница на пътното платно. 17% преценяват, че е правилно до лявата граница на пътното платно, а 8%, че е разрешено да се движат по тротоарите и в зоните за пешеходци, но там те придвижвайки се създават опасност за спокойното движение на пешеходците.

От септември 2025 г. има настъпили промени в закона и вече каската е задължителна за всички водачи на ИЕПС. Преди това и по време на анкетирането беше задължително само ако лицето е на възраст до 18 години и този верен отговор са дали само 25% от участниците. Тук се забелязват пропуски в едно от средствата за по- голяма безопасност при инцидент, което може да спаси живот, а всички виждаме и на практика как масово се нарушава това правило.

Още един въпрос за това дали правилно се ориентират, къде могат да се движат и къде е забранено. Пътен знак В9 „Забранено е влизането на велосипеди“, при него могат да се подведат, че не са отнася за ел. тротинетките, но забраната важи и за тях. С това са запознати далите верен отговор ученици- 79%.

Сред различните видове ел. тротинетки има и такива които развиват висока скорост. Съща така не са малко и известните случаи в които се стига до ПТП заради несъобразена висока скорост. В Закона за движението по пътищата е посочено, че на водачите на ел. тротинетки е забранено да развиват скорост, по- висока от 25 km/h. Този верен отговор са дали 71% от учасвалите в проучването.

Постоянно ставаме свидетели и на друго често нарушение в закона, а именно придвижване на повече от един човек на ел. тротинетка. Тези ел. средства за придвижване неслучайно се дефинират, като ИЕПС- индивидуално електрическо превозно средство и не са пригодени за ползване на повече от един човек. За жалост много от нарушителите са родители превозващи децата си. Личният пример за отговорност, толерантност и етичност на пътя е най-добрият начин за популяризиране на БДП и добрия модел на поведение. Нека подражаваме на тези, чиито послания утвърждават живота. На този въпрос дали е безопасно такова придвижване с грешния отговор- „да, няма никакъв проблем“ отговарят 19%, а останалите заявяват, че така е по- трудно за балансиране- 22% и че вероятността от падане или сблъсък е по- голяма- 59%.

На водача на ИЕПС е забранено да управлява превозното средство по площите, предназначени само за пешеходци. 74% знаят това, и че е разрешено само в случаите, когато на тротоара има изградена велосипедна алея или пространството е определено за споделено пътуване. 26% обаче смятат, че мястото е подходящо и не застрашават никой.

Необходимо ли е слизането от велосипеда/ел. тротинетката: по- голямата част от учениците са убедени, че е задължително да слезеш и да пресечеш, като пешеходец- 72%.

16% отговарят с “Не е задължително“, а 12% смятат, че когато има пешеходен светофар това е изключение от правилото.

Последния въпрос е свързан с разрешената минимална възраст на водача за управление на ел. тротинетка. До месец септември 2025 г. минималната възраст за управление на индивидуално електрическо превозно средство беше 14 години. Във възрастта от 14 до 16 години могат да карат единствено по велосипедни алеи, без велосипедни ленти на пътното платно. Но след последните промени отпадна изключението за лица под 16 години. В анкетата направена преди промените почти половината от учениците 48% знаят, че тогава минималната възраст е била 14 г.

Като цяло се забелязват пропуски в знанието за средствата за по- голяма безопасност при инцидент, а именно носенето на каска. А също така пропуски и при разрешените места за управление на ИЕМП и скоростта на придвижване. Знанията са недостатъчни по отношение безопасността им на пътя, като участници в движението.

Според Държавна агенция "Безопасност на движението по пътищата" около 100 младежи на възраст 15 - 30 г. продължават да загиват по пътищата на Европа всяка седмица.

VI. ПРЕПОРЪКИ

1. Насочени образователни мероприятия във всеки клас от основното и гимназиално образование за познанията на правила за безопасност на пътя, защото това може да спасява животи.

2. Изграждане на навици за използване на предпазните средства, като каската и предпазните колани в колите с личният пример за отговорност, толерантност и етичност на пътя е най- добрият начин за популяризиране на БДП и добрия модел на поведение. Нека подражаваме на тези, чиито послания утвърждават живота.

РЗИ- Русе призовава употребата на тротинетки да е в съответствие с всички изисквания на Закона за движението по пътищата, а местните власти да регулират този процес.